

man kan blive forsinket mere end omtrent fem Minuter efter de Oplysninger, som ere os meddelte af den Mand, der staar i Spidsen for Jernbandedriften i Sjælland. Det er altsaa ikke gratis, at man faar denne Benyttelse af Statsbanen, men det er jo dertil, at den høitærede Minister skal have Thingets Samtykke for at stille saadanne Betingelser for Statsbanen, som Staten kan være tjent med, og jeg tvivler ikke om, at der ligesaa vel her som ved andre Baner, som f. Ex. Randersbanen, vil blive fuldt sørget for, at Statsbanen ikke tager Skade derved, at den faar tilført fra denne frugtbare Egn endel til videre Befordring paa sine Baner. Der blev dernæst endvidere yttret fra det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds, at det var nu opløst af mig, at Banen vil blive 350,000 Kr. mindre dyr, end paaregnet. Dertil vil jeg sige, at jeg maa have udtrykt mig mindre nøiagtigt, men Meningen er den, at Entreprenøren faar kun 1 Million istedetfor 1,350,000 Kr.; thi de 40,000 Kr. blive alligevel at beholde, for at levere til Staten for den Tilbedelse, jeg omtalte før, og de 10,000 Kr. ere til en Fønd, hvoraf der skal kunne udredes alle de Omkostninger, som gaa forud for alle Baneanlæg. Det er selvfølgelig ikke vist, at de alle blive brugte, men de maa være tilstede, for at Sagen kan sættes i Gang. — Hvad Hou Havn angaar, skal jeg ikke inblade mig videre derpaa. Mig er det isørigt meddelt ganske nylig, at der allerede var en Dybde af 10 Fod, uden at jeg imidlertid tør indstaa for, at det er fuldstændig paalideligt. Det vil imidlertid let ses, at selv om der for Liden er Lang i Haanen, maa dette vel kunne hernes saafølgelig som Langen andre Steder; men jeg vil dernæst tillade mig, at henlede Thingets Opmærksomhed paa, at Udsigten til denne Havns Skandsættelse allerede har bevirket, at man paa Samsø er især med at foranstalte et Havneanlæg, som netop har Hensyn til Forbindelsen med Sjælland, paa det for denne nærmeste Punkt. Man vil saaledes se, at der da er Nogle, der sætte Pris paa, at denne Havn kommer istand, ligesom der jo ogsaa i et Andragende fra jydsk Fiskere er gjort opmærksom paa, hvor vigtigt det var for Fiskeriet paa Kysten, at der var en saadan Havn og en Jernbane, hvorved de kunne finde Af sætning for deres Fangst. Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds sagde, at han kunde jo meget godt forstaa, at de, der satte saadanne Sager igjennem, ville sikkre sig en vis Indtægt iforveien. Jeg vil i den Henseende gjøre opmærksom paa, at jeg ikke haaber, at det ærede Medlem har ment noget Andet dermed, end at de Mænd, der skulle bygge Banen, ville have sikret sig, at de virkelig kunne staa sig ved at anlægge Banen, og derfor have forlangt dette større Beløb, da de ikke vare visse paa, at de kunde opnaa Pari for deres Aktier. Saaledes opfattet, har jeg ikke Noget at indvende imod

denne Bemærkning; men derimod maa jeg gjøre opmærksom paa, at alle andre Forstaaelser deraf ville være falske, idet der ikke er Nogen, som har nogen Slags Indtægt ved Begrundelsen af dette Foretagende, uden den Entreprenør, der leverer Penge dertil. Der var et æret Medlem, der sagde, at vi maatte kunne komme til at staa overfor Kjøbet af denne Bane. Der er imidlertid det Heldige ved det, at det her ikke er Kommunerne, der blive nøplidende, hvis det gaar daarlig, Kommunerne have blot maattet bringe dette Offer for om ikke Andet, saa at faae de indirekte Fordele frem, men det bliver et Aktieselskab, der kommer til at tegne sig for Aktier; om disse saa ikke give Udbytte, kan Staten jo tage sig let. — Dernæst har det glædet mig meget, at en Mand, der har boet der i Egnen, og som er nøie kendt med Forholdene, det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (A. Gold), har givet det Vidnesbyrd, som jeg tror er fuldstændig rigtig, at er der nogen Egn i Danmark, som er istand til at bære et privat Jernbaneanlæg, saa er det Hads Herred. Jeg kan dog isørigt i eet Punkt ikke være aldeles enig med det ærede Medlem. Jeg tror, naar man betragter den østlige Del af Hads Herred, som er den frugtbareste Del af Sjælland — en stor Del af denne Egn har det høieste Hartkorn paa det mindste Areal og sølgelig den bedste Jordbund, som findes nogetsteds i Landet — er det Bevis paa, at det er en Egn, der egner sig særlig til Havedyrking og til Sukkeredyrking. Jeg er altsaa overtydet om, at man i Egnen vil komme til at se en Opløst i Driften af Jorden, som i høi Grad kan være ønskelig, da ikke Jaa ere Fæstere, der have ondt ved at svare deres svære Afgifter. Det forekommer mig altsaa, at ogsaa af dette Hensyn kunde det være rimeligt, om man lod Egnen faae sin Billie med Hensyn til Retningen. Jeg skal isørigt gjøre en personlig Bemærkning, og det er den, at jeg under hele denne Sags Forhandling ikke har i mindste Maade indvirket paa, hvad Retning Banen skulde have, idet jeg har troet at maatte lade de myndige Mænd, der bo i Egnen, selv om det. Den, der har Stoen paa, veed bedst, hvor den trykker, og saaledes har jeg tænkt, at de maatte bedst vide, hvad der tjente til deres Larv. Derfor har jeg ikke villet blande mig i det, og jeg tror, det er noget temmelig Usædvanligt, at man vil give sig til at lægge Hindringer iveien, og, naar saa mange Kommuner under de lovmæssige Former ere komne til et saadant Resultat som her, at Rigsdagen da vil gribe ind deri. Man maa jo erindre, at Smaakommunernes Tegning er bifaldet af Amtsraadet, og at Amtsraadets Tegning er bifaldet af den høitærede Indenrigsminister, thi ellers havde han ikke fremstillet Lovforslaget. Men hvorfor skulle vi lægge mindste Hindring iveien for den kommunale Selvstyrelse, som finder Sted her; det indser jeg aldeles